

WWW.UNILIB.BG

Год. V.

Број 31.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 6. августа 1895.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, преузвишени господин архиепископ и митрополит карловачки, патријарх српски, Георгије Бранковић, благоизволио је, декретима од 28. јула о. г., патријарашког протођакона Димитрија Бранковића решити дужности катихете у карловачкој српској великој гимна-

зији и поставити овога за привременог професора српског православног богословског училишта у Карловцима; а свршеног богослова Ивана Миширевића за привременог катихету на српској великој гимназији у Карловцима.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРОПОВЕД НА МАНАСТИРСКОЈ СЛАВИ.

И овај дан, љубазна браћо, посветите Богу, вери и цркви; побожној молитви, души својој и спасењу своме. Благо вама!

Благо човеку сваком, док се Богу моли, док му је храм божји уточиште души и мислима, док се вером у Бога узноси небу, док душу своју напаја надом у Бога, док му срце знаде

за љубав Богу, док му мисао клања Богу, док му реч слави Бога, док му се дела не стиде Творца и Судије вечнога.

Благо теби Србине и Српкињо мила, док ти мисао небу полеће, док се Богу обраћаш и од њега милости молиш. Благо нама свима, док нас вера у Бога не оставља, док нас нада у Бога

храбри и теши, док нас љубав према Богу учи: како живити треба, каква дела чинити ваља.

Благо теби, народе мој, док се купиш око свете цркве и храма својих, док у вери својој као станац камен постојан остајеш; док цркву и веру своју поштујеш, слушаш и љубиш, спреман увек за цркву и веру своју изгубити главу, а никад њима не огрешити душу.

Благо вама, децо мила свете цркве православне, док сте таки и таки будете! Благословени од Бога да сте и данас и увек! Па благо вама, а благо и мени, кад вас тако благословене гледим у овом дому божјем и задужбини српској, ведро чела и очију сјајних окућене око олтара божјег и око свога свештеника и пастира.

Блажена је душа моја, у миљу ми срце игра, кад ја видим народ свој, да поштује и љуби светињу своју, да је са светињом својом поносан и дичан.

И кад вам данас читам чела ведро, испод чела очи сјајне, запаљене ватром душе ваше, огњем вере православне и поносом српскога вам осећаја, — ко би ми смео рећи, да у души вашој нема вере, да у срцу вашем нема љубави, да са чела вашег не избија понос, понос — што сте деца Бога живог; што сте чеда свете цркве, славне вере православне, е сте синци српскога нам рода и имена?

Кад би се ко дрзнуо, тако да каже, ја би му одговорио овако: та погледај, брате, ако вида од Бога имаш, погледај у весело лице, загледај у очи сјајне народа мога. Где, како му лице нешто шапуће, где како му на пламен ока суза навире. А чујеш ли шапат тај, а знаш ли, шта та суза казује? У оку душу читај, у шапату срце слушај. Тако душа и срце говори, кад их блаженство исцуњује, кад их понос загреје. Тако душа и срце говори, кад су пуни вере, побожности и наде, кад су препуни радости и уздања, — кад се небу подижу.

Таки је Србин мој, кад је у цркви својој, пред олтаром и лицем божјим, на молитви скрушеној. Таки је Србин и Сркиња моја, кад им душа с Богом разговара, кад им око светитеље гледи, кад им песма црквена поје, кад им воштаница гори, кад им пастир Богу службу служи.

Ти си, народе мој од Бога, и за Бога знаш. У души твојој има вере у Бога; у срцу твоме има хришћанске наде и љубави; у теби има поноса, што си вере православне и имена српског. И благо, теби, док си такав! Благо теби, док на Бога мислиш, док цркву своју љубиш, док веру своју поштујеш и чуваш, док се именом својим српским поносиш.

Но и Србин је човек; међу људима живи. А људи има свакојакних; грешних, тешко грешних. И Србин је човек, а човек је од мајке грешан, па бива и поводљив. Па се и Србин поведе странутицом грешних људских мисли и жеља, грешном стазом Богу мреких и рђавих дела. Огреши се и Србин мој. Што дуже међу људима

рђавим бива, искушења су јача, грехови чешћи. Има и Србина љута грешника, и ако народ српски — грешник није.

Међу људима другим и приликама грешним грешни и Србин, грешни, кад год с ума сметне помисао на Бога, кад год цркву своју дуже не походи, кад на заповести и науку вере своје не помисља.

Али кад се скупи Богу на молитву, кад се нађе пред лицем божјим у светоме храму своме; кад му душу испуни светиња храма његова; кад му се око нагледи светиње икона милих; кад му се мисли подигну на светлости и трепету воштаница; кад му се осећаји окаде мирисом измирне и тамјана; кад му се срце разигра анђеоском песмом црквеном; кад га запоји реч св. Јеванђеља, и још — кад га загреје реч пастира са светога амвона, онда, — Србину моме, сине лице, плане око, понос му богодани кресне, па се грози рђаве мисли, одриче се људске грешности, а мисао своју подиже небу, душу узноси Богу, срце даје цркви, живот заветује вери, а образ зариче поносу своме, српском и хришћанском.

Ето, такав је Србин мој! Је ли тако, браћо мила?

Тако је. А кад је тако, зашто онда и не бива увек тако? Зашто Србину моме није увек мисао на Бога, зашто Србину мој није увек у цркви својој, кад га на молитву и службу божју позива хришћанска дужност и глас звона са звоника?

Зашто народ мој не погледа чешће на небо, на ликове светитеља својих; зашто не припаљује чешће милу воштаницу и у цркви и у дому своме, да га и она опомене на мисли побожне, заповести божје и дужности хришћанске, које има према Богу, према ближњем своме и самоме себи?

Тако чини увек Србине мој, као што тако чини и Хришћанин сваки, који увек на Бога помисља, о својој се души стара и свој понос чува. Тако чини увек и ти, Србине мој, и увек нек су ти дела Богу угодна, а савести твојој мила. Божја те милост онда мимоићи не ће, а у животу твоме биће ти онда слатка мира доста, и благословена напретка изобилно.

Ето, браћо мила, ви ћете отићи кућама својима. По лицу и оку вам познајем, да ћете се вратити својој кући и породици задовољни и блажени, јер сте се Богу милостивом у светоме овом храму слатко изјадали на неправду земаљску; сити искајали рад грехова својих; скрушено помолили за опроштај и милост у Бога, за помоћ божју и вама, старијим и млађима вашим. Доћи ћете кући својој и казаћете својим милима: како вам је у души лако, на срцу мило, што сте у цркви били, Богу се петужили и намолили, а светиње божје науживали, гледајући лепоту свете вам вере ваше, слушајући анђеоске песме свете вам цркве ваше. Казаћете свима својима, како је лепо у цркви бити, Богу слу-

жити и с Богом се у души својој разговарати. Казаћете им како вам је душа задовољна и срце радосно, што сте се Богу исповедили и покајали, што сте му обећали, да ћете живот свој проводити у молитви и побожности, и љубави према сваком, а у нади, на божју милост и помоћ. И, напослетку, скупићете децу своју око себе; — децу велим, јер то је узданица наша, на њима ћемо све оставити. Скупићете их, љубићете их, и казаћете им: децо мила, проста вам љубав и оца и мајке, догод се Богу молите, у цркву идете, веру своју поштујете, добра дела чините, и догод српски понос не изгубите.

Тако урадите браћо моја мила; тако реци, добри Србине и Српкиње моја, реци деци својој и кад лежу и кад устају. Биће вама и њима за душу, а Српству нашем биће од користи.

* * *

Па приоведите *и сваком и увек*: како је слатко у цркви Богу се молити, божју службу слушати, црквене песме појати, свете иконе целивати, миле воштанице припаљивати, речју божјом се напајати, светињом храма божјег душу свежити и крепити, тешити и храбити.

Реците и говорите то *сваком брату Србину*, јер сваки — јада нашег великога — не зна то, јер сваки ту сладост не осећа. Јер има браће наше која су у заблуди великој, па својој души ускраћују радост истините побожности, па закидају срцу своме слат и уживање, које се осетити може, само и једино, у светињи храмова божјих.

Да, браћо, и ви то знате; знате да је и по гдекојем Србину и Српкињи смркло пред очима, па не може да поднесу светлост воштанице, па неће да се прекрете крстом часним, да целивају икону, да се помоле вишњем Богу у свето-ме храму; па не ће у дому божје славе песму да запева; ни реч божју да саслушају, него се — клоне цркве и храмова својих.

Знате браћо, — туге наше црне, — знате да је и по неки Србин и Српкиња ударила путем кривим, па се одриче крштења, венчања и свога креног имена. Па не ће са свештеником својим и слугом божјим у кући својој ни весео да пева, ни жалостан да плаче.

Знате, браћо, — жалости нам тешке — да нам је по неки брат и сестра залутали љуто, па више слушају скупштину људску него цркву божју; па више верују оном, што су јучер од човека ма каквог чули, него оном што верују и што чине људи од како је света.

О, браћо мила, проплако би тужан кад се сетим да Србина и Српкиње има, којима крст распетога за нас Господа није више светиња, па бегају од крета Христова; па немаре за цркву божју, коју је сам Господ Бог установио рад спасења нашег.

Жао ми је јадне и залутале браће, наше, па ми срце за њима тужи. А како да не! Та они

су кост од кости наше, крв од крви наше, деца једнога, с нама заједно, Оца небеснога. Имена су од имена нашега, — а пошли су странутицом. Залутали су у таму велике заблуде.

Смркло им се пред очима, ради јада ма којег, а чули неке где говоре: „у нашу скупштину ходите, да душу спасете, да се научите добру и речи божијој из књиге, коју нам је Господ дао“.

Ко је тим речима поверовао, савест своју не чуо, срца свога не осетио, а на веру и гробове праотаца својих заборавио, — тај се повео за тим речима и побеже из цркве својих отаца, окрете главу од домова божјих, остави крст Христов и Јеванђеље, одрече се светога тела и крви Христове, растави се са милим крсним именом својим, погази образ српски и — оде у скупштину назаренску.

Па је ли тамо нашао, што је наћи хтео? Зар? Не, не. Човек не може дати што је Бог обећао. А међу људима и у скупштини људској, која је побегла из дома божјег, која се одрекла крста, тела и крви Христове, која се каменом бацила на цркву Христову и Јеванђеље, у тој скупштини нема благослова божјег, нема души спасења.

Јер, међу људима и у скупштини људској, која је одбацила најсветији путир божанства Христова, која је разрушила олтар божји, разбацила св. иконе божјег лика и ликова светитеља и божијих угодника, која је погасила миле воштанице припаљене у славу божју, која је просула св. миро и св. воду богојавленску, — у тој скупштини нема Христа, а где није Син није ни Отац ни Дух свети; међу тим људима није Бог.

И шта би ти људи хтели? Да се Богу моле? А зар се у цркви Христовој и у храмовима божјим Богу не моли? Зар се ми не помолисмо Богу и данас? И зар се где слађе, тишије и мирније може помолити Богу, него у цркви и у дому божјем, који је у славу божју и ради молитве баш подигнут?

Или назарени хоће, да се Богу моле заједнички и песмом духовном? А зар ми ево нисмо у заједници, и зар ми не певамо, и зар наша песма није духовна? Или су њихове песме побожније, лепше и Богу умилније? Та зар може бити светије и Богу умилније песме од ових, које ми певамо! Та зар има и зар може бити лепших и Богу умилнијих песама, него што их пева црква Сина божјег од како је постанула, него што је слатка песма светога нам православа!

А каква је књига, из које се назарени уче вољи божјој и добрима делима? Њихова је књига истих слова, истих речи и истих поука као и наша што је — јер то је књига св. писма *нашег*, што га ми примисмо од Бога и Христове цркве, а назарени је тек преписале од нас. Но они је по негде и изменише, како им је то у рачун ишло, а наша је књига нама св. писмо, св. Јеванђеље, које се мењати не сме грешном руком

човековом.

Св. писмо ми читамо и тумачимо, како нас је томе научила црква Христова, светитељи и св. оци њезини; а назарени је читају и тумаче, како је то воља по неком грешном човеку, коме је воља његова преча од воље божје, а грешност умовања његова милија од свију закона божјих и све науке Христове цркве, од све науке најсветлијих и највећих умова светитељских.

Да, браћо мила, назарени пренесаше књигу св. писма нашег, изнесоше је из наше цркве, каменом се бацише на њезину светињу и онда рекоше — да им је од Бога дана! Пренесаше нашу књигу на ипак веле: само је ми имамо; нама је само дана. Обесветише ју на ипак веле да им је од Бога дана.

Ето, тако су вам то људи божји.

Веле, е хоће да добра чине и да се Богу умилостиве. Благо човеку сваком, који тако хоће и о томе ради. Али ко тако хоће и ко тако чини, тај не бега из цркве, Христом основане; тај не обешчашћује крст распетог Господа; тај се не одриче светога крштења; тај не одбацује заједницу са Исусом Христом, заједницу с Богом?

Ко тако хоће и ко тако чини, као што говоре назарени да хоће да чине, тај се не баца каменом на олтар божји, тај не избацује из кућа својих светитеље и богоугоднике, тај не гаси воштанице и кандила; тај не склапа породицу без божјег благослова, тај не спушта у земљу самртника без молитве црквене; тај се не одриче крснога имена?

Ко хоће да се заповедима божјим научи и да добра дела чини, тај не затвара уни своје пред заповедима божјим којима нас црква божја и реч божја учи; тај не одвраћа очи своје са ликова светитеља, који целог века свога добра дела чинише и Богу годише.

А назарени баш, ето, тако баш, тако чине.

Но да се запитамо даље. Хоће ли назарени да се рад грехова својих покају и да се у животу своме поправе? Благо оном ко о томе ради и за то се брине.

Али зар наша црква и вера не позива свакога од нас на покајање? Зар св. наше Јеванђеље не учи да „Бог не ће смрти грешника него да се грешник покаје“? Шта више, зар црква и вера наша не јемчи грешнику, да ће се опростити греха и да ће га Господ помилovati, ако се искрено покаје?

Зар у цркви нашој и вери нема тајне покајања, која позива, да се грешник исповеди и покаје? А кад се исповеди и покаје, зар му црква наша не даје да се причести свете крви и тела Христова и тиме га зар не решава грехова и не измирује с Богом милостивим? Зар му тиме не лечи душу, и не пружа утехе и наде у Бога; зар га тиме не крепи и не храбри на добра дела и на љубав према ближњему своме; на све врлине хришћанске?

И зато онај, који у истину хоће да покаје

грехове своје и да се поправи добрим делима, тај не одвраћа лица свога од служитеља божјег олтара, тај не бега из цркве божје, тај се не одриче крста Христова, тај не одбацује свету причест. Не; него долази у храм божји, ступа скрушен пред слугу божјијег и пред лице распетог Христа, отвара Богу душу, исповеда грехове своје, моли опроштај тих грехова, обећаје Богу да ће се поправити и добра дела чинити. И тако исповећен и покајан приступа слуги божјем и светој чаши живота, да се причести св. крви и тела Христова, да души својој мелема, — мира и спокојства нађе.

Тако чини, ко се каје и ко добро чинити жели. Ко тако не чини, реч му није истинита, срце му није чисто, тај се пренемаже; тај vara — и сам себе и друге.

Ето, тако чине назарени.

Наша црква и вера учи и заповеда: Љуби Бога свом душом, свим срцем, свим мислима својим; љуби ближњег свога као сама себе. Та она учи и заповеда: љуби и непријатеље и своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима који на вас мрзе, и молитве се Богу за оне, који вас гоне.

Наша црква и вера учи: што ниси рад да ти други чини, не чини ни ти другима; а шта хоћете да чине вама људи, чините и ви њима.

Наша црква и вера учи: не уби, не чини прељубе, не укради, не сведочи лажно на другога, не дожели ништа туђе.

Наша црква и вера учи: не куну се криво, а испуни што си се Господу заклео. Ако те ко удари по десноме твојем образу, обрни му и и други. И који хоће да се суди с тобом и кошуљу да узме, подај му и хаљину.

Наша црква и вера учи: Чашћу један другогача већег чините; не будите у послу лени; будите огњени у духу, служите Господу. Надањем веселите се, у невољи трпите, у молитви будите једнако. Радуйте се с радоснима, а плачите с плачнима. Будите једне мисли међу собом. Никома не враћајте зла за зло. Имајте мир са свима људима. Не освећујте се за себе. Ако је гладан непријатељ твој, нахрани га; ако је жедан, напој га... Будите, дакле, савршени као што је савршен Отац ваш небесни.

Ето, браћо мила, тако учи наша црква и вера православна. А има ли лепше, има ли светије науке од науке те?! Нема и не може бити, јер та је наука од Бога нам дана, са неба нам послана. Нема светије науке, и не може је ни бити, јер ту је науку Син Божји, Господ наш Исус Христос свету дао и оставио, да се на њој учи, док је света и људи.

А ту науку божју где чујете и слушате? Зар нисте, ево, у дому божјем од којег назарени бегају; зар нисте у цркви својих праотаца, на коју се назарени каменом бацају? Зар ту науку ево ја не говорим у храму божјем? у храму цркве наше свете православне коју су

љубили и поштовали оци наши и праоци, за коју је живот дао Србин од како је у њу унишао.

Да, то је и така је света наука; така је божанствена лепота и доброта наше свете цркве и вере православне.

Али је Господ наш Исус Христос знао, да ће се међу људима појављивати и таки, који ће на ту науку мрзити и изначавати ју, па је цркви Христовој и отимати. Знао је Христос да ће бивати и таквих грешника, који лепоту и узвишеност његове науке не ће моћи подносити, него ће је ружити делом руку својих, слабим али уображеним умом својим.

Зато је Христос упозорио већ онда све и свакога, који гласу божјем и науци божјој хоће да се одазове, и рекао је онда, а за сва времена; „чувајте се од лажних пророка, који долазе к вама у оделу овчијему, а унутра су људи грабљиви. Чувајте се квасца фарисејскога“.

Ево, дошло је и опет време, да се против цркве Христове таки пророци појављују. Ево, дошло је и опет време квасцу фарисејскоме. Благо оном, ко се од њих сачува. Сачуваће душу, сачуваће име, сачуваће образ и понос свој.

Јер, ето браћо мила, и по овоме, што сам вам данас могао тек нешто саопштити и наговестити о заблуди, грешности и притворству назарена, увидећете и осетити, да су наша браћа, која им у скупштине одоше — залутала, залутала јако.

Залутала су нам нека браћа наша, згрешила су и Христу и души својој, згрешила су и цркви и народу своме.

Згрешили су љуто; јер се каменом бацише на олтар божји и цркву Христову; јер обесве-

тише светиње божје и хришћанске; јер погазише веру своју и одрекоше се имена свога. А ко тако чини, тај не служи Богу, тај не спасава душу. Тај грешни и небу и земљи; и Богу и народу своме.

Грешници су велики залутала браћа наша назарени. Грешници су, ал су нам браћа рођена; по Богу, по крви и имену српскоме. Не презримо их, него се помолимо вишњем Богу за ту браћу нашу. Да их помилује, на пут истине изведе; да им се смилује и да их спасе грешне из таме назаренске, у коју су по грешности својој залутали.

Не презримо их, него им рецимо увек и свагде; натраг, браћо, у коло наше; вратите се цркви божјој, вратите се крсту Христову; вратите се народу и имену своме. У цркви је Бог, крст је спасење наше, а Српство је понос наш.

Тако, браћо мила; помозимо браћи својој, да не умру изгубљене душе, грешни пред Богом, осуђени пред Христом, без благослова цркве и вере прадедова својих, а проклети од народа свога.

Чините тако, браћо мила. Побожношћу својом, добрим делима и поносом српским светлите браћи својој, да виде из таме изаћи; а љубављу братском пружајте им руке, да их из те таме изведете.

Тако ћете Богу угодити, души својој места наћи, Српству своме помоћи.

Па колико год браће своје спасете из таме назаренске, толико ће пута на небу радост бити; толико ће пута Српство заневати. Јер, небу ће се грешник покајати; Српству ће се изгубљени син вратити и спасти.

ИЗ ЦРКВЕНОГ ПРАВИЛА И ЦРКВЕНЕ ХРОНОЛОГИЈЕ.

Расправља: Југ Станић, парох.

(Наставак.)

Узрок и разлог пок. III-ком наведени стојати не може, те по тиме отпада.

А да ли би, и какав би други узрок и разлог томе бити могао, — не знам.

Књига јеванђеља каже, да је 76. Лукино зачало и јеванђеље 28. недеље и недеље св. праотаца, да се, дакле, у обе те недеље једно и исто јеванђеље чита.

Свакако да не ћемо сумњати, а још мање веровати, да је редактору књиге јеванђеља непознато било, да недеља св. праотаца може пасти непосредно иза 28. недеље. Па кад је редактор књиге јеванђеља то знао, и поред тога за јеванђеље 28. недеље ипак рекао: „**Сіе же и вз нѣю праѡцевз**“: онда је признао и потвр-

дио, да се „у две недеље по реду једно исто Јеванђеље“ читати може и сме.

17. недеља Матејева не задржава увек свога места. Има случајева, кад се јеванђеље 17. недеље Матејеве — о Хананејци — чита чак иза Богојављења т. ј. у једну од оних недеља, које падају између недеље „по просвѣщеніи“ и недеље Митара и Фарисеја. И о том изузетку говори књига јеванђеља у свом првом еказацију. Међу тим о јеванђељу 28. недеље ништа не спомиње; не каже на име, да се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу не може и не сме читати, или бар онда не, када недеља св. праотаца падне одмах иза 28. недеље. Ђутање то о јеванђељу 28. недеље поред навода и напомене о изузетку код

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

јеванђеља 17. недеље Матејеве може се и мора се разумети и тумачити само тако, да код јеванђеља 28. недеље и нема никаквог изузетка.

Но не само из тога, што сказаније ћути и ништа не говори о неком изузетку код јеванђеља 28. недеље, закључити можемо и смемо, да се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу доиста и чита; него сâми слог првог сказанија о читању Лукиних јеванђеља даје нам пуно разлога и основа, да то тврдити можемо и смемо. —

СѦ ЛѦКИ НЕ СѦОЕ СѦЛІЕ ЧѦТЕСА, Ѡ НАЧАЛА ВЪ ПОНЕД. ПО ВОЗДВИЖЕНІИ КѦТА, ИСПОЛНЪ КО ВСѦХЪ СЕДМИЦАХЪ ДВѦНАДЕСАТИХЪ“.

После 17 Матејевих седмица имају се кроз пуних 12 седмица читати Лукина јеванђеља — редом, без икаквог прескакања — у све седмичне дане, дакле и у недеље. Узмимо случај, односно таку пасхалну годину, када недеља св. праотаца пада у 30. недељу по Духовима. И тада се до 29. [17+12] недеље имају читати јеванђеља онако, и оним редом, како и којим су она наведена и поређена у другом сказанију.

Према томе се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу чита онда, када недеља св. праотаца пада у 30. недељу. А кад је тако: шта нам онда смета, да тврдити можемо и смемо, да се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу и тада чита и читати има, када недеља св. праотаца пада „непосредно“ иза 28-ме, дакле, у 26. недељу по Духовима?

Да се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу доиста чита и читати има, казује нам и то, што — како по старим словенским и србуљским јеванђељима, тако и по грчком јеванђелистару — редовних недељних јеванђеља Лукиних има 17. А ако се јеванђеље 28. недеље у 28. недељу не чита, него се у 28. недељу има читати јеванђе-

ље 27. или 29. недеље; а у 27. или 29. недељу јеванђеље друге које недеље и т. д.: онда редовних-недељних јеванђеља Лукиних нема 17. него 16. —

*

Одговор на горње питање јесте: Недеља св. праотаца има поред посебног имена и своје посебно минејско недељно јеванђеље, а то је оно, исто, које се и у 28. недељу по Духовима чита. Јеванђеље од Луке зач. 76. чита се у недељу 28-му и у недељу св. праотаца баш и у оном случају, када недеља св. праотаца пада одмах после 28-ме т. ј. у 29 недељу по Духовима; јер црква и књиге црквене не знају за правило, по коме се „у две недеље по реду једно и исто јеванђеље“ читати не може и не сме: на против знају и казују нам така правила, по којима се у врло кратком времену, од 7 дана, на шта више и у једном дану једно те исто јеванђеље два пута прочитати има. —

Како недеља св. праотаца има своје посебно, минејско недељно јеванђеље; и како се у 28. недељу по Духовима, 11. Лукину, редовно-недељно јеванђеље исте недеље прочитати има: то би и „таблица“ ређања Лукиних јеванђеља по грчком јеванђелистару требала другчије да изгледа; наиме, испред недеље „Отаца“ не треба да дође 11. Лукина недеља, него недеља „Праотаца“, а 11. Лукина недеља, односно јеванђеље те недеље треба да се чита на свом месту. Само где би управо том јеванђељу место и било?

А што је јеванђеље 11. Лукине и недеље св. праотаца једно те исто, то ствари ништа не смета; јер се 76. Лукино зачало у 28. недељу по Духовима. 11. Лукину чита као редовно-недељно јеванђеље, а у недељу св. праотаца чита се оно као посебно, минејско-недељно јеванђеље. —

(Наставиће се.)

Разночтеніе въ свѣщенныхъ церковно-словѣнскихъ книгахъ.

У јеванђелију од год. 1755. у 2. гл. а у 3. стиху од Матеја гласи: оуготовайте пѣтъ гѣнь, правы творите стези егѡ. То мјесто тако исто гласи и у издању од год. 1864. Али у издању од год. 1875. стоји овако: оуготовайте пѣтъ Гѣнь, прѣвы творите стези егѡ Чим се дакле разликује ово најновије издање од она два старија? Разликује се облеченом над придјевом прѣвы. Ту облечену

немају два старија издања и зато је ово најновије издање боље, коректније и за разумијевање лакше. То је мјесто превео Вук овако: Приправите пут Господу, и поравните стазе његове. То је лијепо преведено, али према словенском од ријечи до ријечи морао би пријевод гласити овако: Приправите путу Господу и чините стазе његове праве или и чините стазе његове правима или и чините

да су његове стазе праве. Шта је дакле у словенској реченици придјев прѣвкы? Јасно се види да није атрибут него предикат и да стоји у акузативу множине женскога рода, који се има разликовати од генитива једине женскога рода, зато и стоји над њиме облечена.

Облечена је ту зарад лакшега и бољег разумијевања самијех реченица у светим књигама, зато и јесте ова реченица у најновијим издањима и коректнија од онијех у старијим издањима и зато је добро што и у Сарајевском издању има облечена над придјевом прѣвкы.

Јов. Живановић.

ИЗ СРПСКЕ ПРОШЛОСТИ.

Прилози из збирке **Максима Лудајића.**

(Наставак).

Ја сам тог уверења, да они истргнути листови ништа друго садржавали нису, до оних места која су још потпадала под протопопијат мохачкопољски, те да су — као и сва горе места са крштеним именима и од чести презименима „Домаћина“, даље домаћина, браће и т. д. оних дотичних становника мештанских, који су се год. 1735. о ускршњем посту исповедили — означена, односно исписана била.

Она испуштена места јесу сљедећа:

1. село Будмир. У овом селу било је год. 1731. српско православних домова 12. Године 1796. било је Срба становника 338. душа, а 1890. год. 247. За 94. год. дакле умалио се број српских становника у селу Будмиру са 91. душа.

2. Варош Печвар. У овој вароши било је год. 1731. српских домова 15. Године 1796. било је српских становника 84. душе, а 1890. године 51. душа. За 94. год. дакле умалио се број српских становника са 33. душе у Печвару.

3. Село Рац-Мечке. У овом селу било је 1731. год. српских православних домова 15. Године 1796. било је становника Срба 340. душа, а 1890. год. 111. За 94. год. дакле, умалио се број српских становника у селу Рац-Мечке са 229. душа.

4. Варошица Рац-Козар. У овом месту било је год. 1731. српских православних домова 12. Године 1796. било је српских становника 233. душа, а 1890. само 4. За 94. год. дакле, нестало је Срба у Рац-Козару 229. душа.

5. Село Медина у Толнанској жупанији. У овом селу било је год. 1731. српских прав. домова 19. Године 1796. било

је српских становника 209. душа, а 1890. год. 270. за 94. год. дакле порастао је број Срба становника у Медини са 61. душу.

6. Варошица Батосјек у толнанској жупанији. У овом месту било је год. 1731. српских правосл. домова 17. Године 1796. било је српских становника 316. душа, а 1890. год. 262. За 94. год. дакле, умалио се број српских становника у Батосјеку са 54. душе.

7. Варошица Сигетвар у шамађској жупанији. У овом месту било је год. 1731. православних домова 18. Године 1796. српских становника 59. душа, а 1890. год. само 2. душе. За 94. год. дакле, умалио се број српских становника у Сигетвару са 57. душа.

8. Село Рац-Хидош. У овом селу било је год. 1731. српских православних домова 20. Године 1796. било је српских становника 194. душа, а 1890. год. 69. душа. За 94. год. дакле, умалио се број српских становника у Рац-Хидошу са 125. душа.

9. Дољна Нана село у толнанској жупанији. У овом селу било је г. 1731. срп. правосл. домова 12. Године 1796. било је Срба становника 316. душа, а 1890. год. 166. За 94. год. дакле, умалио се број становника српских у Дољној Нани са 150. душа.

10. Село Сџока (Szálka) у толнанској жупанији. У овом селу било је год. 1731. српских православних домова 15. Године 1796. било је Срба становника 656. душа, а 1890. год. 155. За 94. године дакле, умалио се број српских становника у поменутом селу Сџоки са 501. душа.

11. Грабовац манастир и истог имена село у толнанској жупанији. У поменутом манастиру и селу било је год. 1731. срп.

ских православних домова 11. Године 1796. било је српских становника 95. душа, а 1890. год. 66. за 94. година дакле умалио се број српских становника у поменутом манастиру и селу Грабовцу са 29 душа. Најпосле:

12. Село Велика Пана у топанској жупанији. У овом селу било је год. 1731. православних домова 16. Године 1796. Срба становника 27. душа, а 1890. год. ни једне душе српске. За 94 год дакле, нестали су сви Срби становници у Великој Нани, њих 27. душа.

Ми смо код сваког места — села, вароши — уз исказ „исповѣдавшихъ сѧ“ и неке „кратке белешке“ при крају надовезали, са статистичким подацима у погледу бројног кретања српског православног народа у протопонијату мохачкопољском.

Сличне белешке ставили смо и код оних

(Поставиће се.)

КЊИЖЕВНЕ ОЦЕНЕ И ПРИКАЗИ.

Учење о љубави хришћанској или мала моралка превео Јован Петровић кр. професор и катихета у Загребу. У Загребу 1895. Преводиочева накнада. Диотичка тискара Стр. 120.

Вредни катихета средњих школа у Загребу г. Јован Петровић није се већ могао латити захвалнијега и лепшега посла, него што је тај, да са рускога преводе на српски књижицу под горњим насловом.

Ко је кад био или јесте катихета на средњим нашим заводима, увидео је, колика је и каква је то мука без добра штампана уџбеника предавати и тумачити ученицима ма коју дисциплину богословеку — а на посе моралку. И ђаци су много драгоцене времена губили преписивајући лекције, које им је катихета диктовао. Материјал се бирао и вадио било из београдске, било из писане Боротине, било какве друге моралке.

Тај терет за катихету и за ђаке добро је — као врстан катихета — схватио г. Јован Петровић, на је ухватио управо души својој места, а колеге своје братско благодарношћу задужио, што је горњу књигу, која беше насушна потреба — превео, а тиме олакшао посао и катихети и ђаку; првом што се, ако бог да, неће више морати мучити набирчењем, превађањем и састављањем лекција из разних књига и шкрипата, а другом што се неће натити преписивањем истих. А ако ова књижица буде сретна те добије благослов св. нашег Синода, те буде уведена као школска књига, постићи ће се тиме

места, која су истом протопонијату принадлежала, али о којима су из протока „исповѣдавшихъ сѧ“ од год. 1735. листови — као што у броју 13. у почетку овог приказа рекосмо, истргнути били.

Ова испуштена места су у овом приказу под бр. 1—12. прибележена после оних села и вароши од тачке I—XXXI.

У поменутиим кратким белешкама уједно огледа се и бројно кретање српског прав. народа у протопонијату мохачкопољском, па нека сада сваки брат Србин коме на срцу лежи благостање свога народа срачуна оне бројеве (прираштај и опадање српског живота) од год. 1796—1890. па ће му резултати од овуд изведени — без сумње помутити душу његову, јер ће се уверити о ужасном, више нег рапидном, опадању српског народа у протопонијату мохачкопољском!

још и та благодет, да ће у свима средњим школама завладати једнообразност у учењу овога предмета, јер досад је тако рећи сваки катихета својим ђацима предавао из моралке, што је хтео и како је хтео.

Прочитавши и сравнивши превод ове књижице са својим оригиналом, могу рећи овај суд о њој:

Г. Петровић је добар избор учинио. Превео је моралку, која у Русији видно место заузима међу уџбеницима средњих школа. Нанисао ју је један добро познати у духовној литератури руској и одлични свештеник, те би јој већ ова околност била најбоља препорука, да се као уџбеник и у наше средње школе проише и уведе.

У њој је лепо, разговетно и темељно изложено све, што је једном ђаку пужно да зна из овога предмета.

Књижица је, може се узети, подељена на 6 главнијих одсека. У првом — као увод — говори се о добродетељи и греху. У другом — о дужностима према Богу. У трећем — о дужностима према ближњему. У четвртном — о опћим дужностима према ближњем. У петом — о дужностима према себи самом. И у шестом о посебним дужностима према себи самом.

Језик превода је врло леп. Јужни дијалекат. Што се тиче превода, добар је, али, да је мало више пажње било, могао би бити и бољи. Мана му је, да по неке руске речи нису добро истумачене српским. Главне ћемо побројати, а поштовани г. преводилац нек нам опрости, јер објективан суд не сме то прећутати никоме за љубав.

„Учење је раскрито“ не ваља. Боље је: „изложено“. (Стр. 6.)

На ст. 8. је преведено: „у сваком изречењу“; а вама да стоји „у свакој заповједи“, или пошто је ту реч о блаженствима: „у сваком блаженству“.

„Вѣщеніе“ није добро преведено са речју „усвајање“. Оно значи „урачунавање“. Тај израз је употребљено и прота Борота (Стр. 10.) —

На стр. 11 је валда штампарска погрешка. Место *духовним стварима* треба да стоји *духовним пастирима*. (ред 4.)

„Виновиџ“ се може лепо превести на српски са речју: „узрочник“, „зачетник“ или „кривац“; јер шта зна ђак, шта је то виновиџ?

„Скорбь“ не значи „узрједа“, него у овом случају „незгода“, „исприлика“ (Стр. 13.)

„Плоть“ нема права израза у српском, зато ју је требало оставити а не преводити са „тијело“, где места није. (Стр. 16.)

„Чистота правова“ није „чистота обичаја“ него „морална чистоћа“. (Стр. 17.)

Српски се не каже *омивен* него *умивен*. (Стр. 19.)

„Разбор“ не ваља, него „размишљање“. (Стр. 23.)

„Окатрен“ је русизам, а српски се каже „трениута“. (Стр. 41.)

„Која љуби, да буде ондје“ — не ваља, него „која воле“ ... (Стр. 43.)

„Од православних истоџиједи“ — није добро, него: „од истоџерних цркава“. (Стр. 45.)

„Празник кушцеј“ се не каже српски, него „празник сјеница“. То би бар требао знати г. преводилац, јер је у својим приповеткама старога завета говорио о том празнику (на стр. 53.) и не назива га празником кушцеј него онако како то српски ваља. (Стр. 52.)

„Чувати пост“ није српски, него једноставно: „постити“ или „пазити пост“. (Стр. 56.)

„Усејковенъе“ није баш српски. Србни вели или „усејковање“ или „усејчење“.

Не каже се „подизање часног крста“, него је обичније „воздвиженіе“.

Наслов на стр. 62. ваља према оригиналу да гласи: „Врховна власт, њена права и важност“ а не *дужност*.

Наслов на стр. 77. ваља да гласи: „чување *наравствене (моралне) чистоће*.“

На стр. 78. ваљало би заменити реч *род са стол*. „Дѣвство“ је боље превести са „дјевичанство“, а „цѣломудріе“ са „невиност“, него што је преведено са: „дјевство“ и „чистоћа“. (Стр. 81.)

Реч *фокус* на стр. 96. значи српски *огњиште* или *средшште*; *жариште* не ваља.

Параз *чувство естетично* могао би се и у српском задржати. А ако се већ хоће да преведе, онда је боље казати „чувство лепога“, него „чувство пре-краснога“ (Стр. 96.)

„Безобразан порок“ није добро. *Безобразниџ* на српски значи оно, што нема лепе вида и изгледа, дакле: *гадан* (Стр. 98.)

„Удѣлъ“ не ваља овде превести са *судбина*, него са: *удио*, *уиаст* или још боље *својство*. (стр. 102.)

Реч „Скуиост“ није смела у преводу остати, него је ваљало заменити са речју: *тврдоћа* или *амишљук*. (Стр. 112.)

Кад нам је познато, да је ова књига изишла из штампе с благословом Високопреосвећеног т. Митрополита Добробосанскога Борђија Николајевића, онда нам је чудо, да су горње погрешке остале неопажене бистром оку г. Митрополита или онога лица, које у име г. Митрополита рукопис прегледало и оцењивало. Но ово је мана, која се поправити даде. Сваки катихета може према изложеним примедбама односна места поправити и своје ђаке на дотичне исправке упутити. А ако се књизи дозволи приступ у школе, то ће она сигурно доживети друго издање, и тада може без тих погрешака угледати света. Похвално је од г. Петровића, да је словенске цитате по примеру Вукићевићеву доле истуљачио српски.

Алтијограф,

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(Архијерејска служба у Сенти.) Поводом овогодишњег доласка Његов т Величанства, нашег премилостивог *цара и краља Франца Јосифа I*, у Сенту, богослужиће високопреосвећени *епископ бачки Герман Оичић* у Сенти архијерејску литургију на дан *Мале Госпојине* о. г.

Његово Величанство долази у Сенту 9 (21.) септембра.

(Нови патријарашки двор.) Једна мисао и жеља

блажене успомене *митрополита Стефана Стратимировића* оживотворена је и дана 30. јула о. г., на дан св. мајке *Ангелине*. Православни архијерејског митрополит карловачки и патријарх српски за-сео је сретно патријарашки престо у ново подигнутом, величанственоме двору патријарашкоме.

Његова *Светост*, св. *Патријарх Георгије Бранковић*, који је помоћу данашњег *саборског одбора* сретно и успешно оживотворио мисао и жељу славног свога прешаственика, уселио се, у име божје, у нову своју резиденцију.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Нови двор патријарашки освећен је истог дана, у присутности *Његове Светости*, дворскога свештенства и за тај дан позваних гостију Освећење је обавио дворски капелан о. Сергије Попић.

Свечаност освећења новог двора прославиће се на дан св. великомученика Димитрија о. г., с којом свечаности ће се спојити и прослава етогодишњице богословији и гимназији карловачкој. Истог дана осветиће се и дворска капела, која ће бити посвећена у славу св. великомученика Димитрија.

Сликареки посао у дворској капели поверила је *Његова Светост* чувеном нашем сликару уметнику г. *Урошу Предићу*. Г. Предић је сликарски посао већ почео израђивати, а у том послу бавиће се неко време и у Карловци.

Многим светим утварима украсиће *Његова Светост* дворску капелу из својих средстава.

Бог му дао дуга века, да узмогне, и из новог нам двора патријарашког, обрадовати своју цркву и народ многим добрима, многим дарима своје архи-настирске за њи љубави и бриге!

(Школски Савет). Српски православни народни Школски Савет држао је дана 3 и 4 (15. и 16.) овог месеца своје седнице, под председништвом *Његове Светости*, преузв. г. патријарха *Георгија*. Од чланова присутни били су: заменик главног школског референта г. Никола Ђ. Вукчевић, г. Др. Михајло Полит, г. Стеван Лазић, г. Теофило Димић; за тим секретар г. Др. Лаза Секулић и г. Милан Механић. Од предузетих предмета решени су и ови: Наставници више девојачке школе у Панчеву Катици Петковић подељен је децениал и дозначен од 1. октобра 1894. — Узет је на знање високи отпис кр. угар. министарства богочасти и јавне наставе, којим је одобрено основно писмо стицендијске закладе пок. Томе Зековића у сврху помагања приправника у српској учитељској школи сомборској. — Саопштена је одлука Саборског Одбора, којом је молба наставника срп. виших девојачких школа у Н. Саду, Панчеву и Сомбору, за дознаку доплатка у име велике скупоће одбијена. — Саопштена је одлука Саборског Одбора, којом је по одобрењу Школскога Савета, наставницима српске више дев. школе у Новом Саду: Аркадији Варабану и Милеви Симићевој дозначена исплата децениалног доплатка почам од 1. септембра 1894. у своту од 100 фор. годишње. — Саопштена је одлука Саборског Одбора, да је Ђури Фридриху, учитељу цртања у гарњо-карловачкој учитељској школи повишена годишња награда од 120 на 240 фор. и дозначена му исплата исте од 1. октобра 1894. — Издани су декрети учитељски: Јовану Петровићу

у Ст. Шова; Дафини Михајловић у Бегечу; Стевану Илићу у Сомбору, Душану Ђирићу у Ст. Стапару, Павлу Ђосићу у Херцег Суљошу, Милици Савићевој забавиљи, у Ст. Бечеју, Миливоју Толмачеву у Мокрицу и Сави Белићу у Каласу. — Одбијене су молбе црквених општина у Станчеву и Фењу ради приношења из јерархиског фонда у сврху дотирања учитељског, из разлога, што је истом фонду друга цел. — Професорима срп. учитељске школе у Горњи Карловци — Петру Радуловићу и Манојлу Грбићу, одобрени су четврти квинквенални доплати, сваком са 100 фор. годишње. — Узет је на знање извештај члана и изасланика Школског Савета при испитима на учитељској школи у Сомбору за оспособљење, г. проте Јована Бороте, о току и резултату ти. испита. — Узет је на знање извештај заменика главног школ. референта о прегледању новоустановљене учитељске школе у Пакрацу; а тако исто и извештај истог заменика о испитима на све три више девојачке школе. — Поводом утока бившег учитеља у Земуну Алексе Лазића управљеног на високо председништво кр. уг. министарства и поводом позива овога, да му се односни списи на увид пошаљу, одлучено је овом захтеву неудољити, него одговорити, да је у спорној ствари по надлежним аутономним факторима коначна пресуда изречена и да кр. уг. министарство није у овој ствари на вршење надзора надлежно, будући се осуда у погледу Алексе Лазића тиче учитеља у подручју краљевина Хрватске и Славоније. — „Мала Катавасија“, која је благословом *Његове Светости*, преузв. г. патријарха српског *Георгија Брањковића* наштамана у српској манастирској штампарији у Карловцима, *прописана је за уџбеник црквеног појања у свима српским православним народним школама* како у краљевини Угарској, тако и у краљевинама Хрватској и Славонији, о чему ће се обавестити епархијски школски одбори с тим, да у погледу том потребна упутства издаду, за времена, подручним школама и школским одборима. — Одбијена је молба М. К. професора препарандије у С. ради поделења потпоре му од 400 фор. у сврху студирана етнографске изложбе у Прагу и прегледа музеја и галерија у Дражданима и Бечу. — Одбијена је и молба М. Т. у Ч. да може други разред препарандије слушати приватно. — За наставнике на учитељској школи и Сомбору изабрани су: досадањи управитељ више дев. школе у Панчеву *Светозар Дамјановић* за српски језик и историју, а *Светозар Мири* свршени филозоф за природне науке. — За наставника на учитељској школи у Пакрацу изабран је Др. Данило Трбојевић свршени

философ. На срп. женској учитељској школи у Карловцу остављен је на суспендури Божидар Борђошки још за годину дана — За привременог управитеља више дев. школе у Панчеву постављен је проф. Јован Поповић а ради поунећа упражњеног тог места расписаће се стечај. Узето је на знање оспособљење Ст. Јовића, досадањег сулента на учит. школи у Сомбору. — Решено је неколико призива.

(Седница архидицијезалног епархијског школског одбора) која је сазвана била за 2. (14.) август о. г. није се могла одржати, јер није био довољан број чланова одборских на окупу.

(Избор пароха.) У Силбашу, епархији бачкој, изабран је за пароха јереј *Теодор Поповић*, са 70 против 2 гласа. Избор је конзисторијално потврђен.

(Освећење обновљене православне гарнизонске капеле у Петроварадину.) Његова Светост, преузв. патријарх Георгије изаслао је дана 30. јула о. г. протојереја Васелија Константиновића, сињела Лукијана Бо дановића и протођакона Димитрија Бранковића, да у друштву са војничким свештеником јеромонахом Германом Бошковићем освете обновљену православну гарнизонску капелу у Петроварадину. Изасланици поверено и наложено им извршише и у освећеној капели саборно одслужеше св. литурђију уз лепо појање срп. народних учитеља, који се тамо десеше, а све то у славу божју, на радост и утеху наших српских синова а верних војника превишег престола и миле нам отаџбине, који се и сада у гарнизону петроварадинском налазе. Освећењу присуствовао је и бригадир г. *Хора*, сви виши официри, сви Срби официри са госпођама својима, те Срби војници из гарнизона.

„БРАНКОВО КОЛО“

ЛИСТ ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

власник и уредник

Паја Марковић Адамов

Изашао је 5. број са овим садржајем:

У даљини, песма Светозара Мапојлвића; *Концерт на мору*, слика с пута од дра Милана Јовановића; *Љубав*, песма Ј. Т. Марковића; *На забави*, приповетка из београдског живота, написао Симо Матавуљ; *Пожар у Москви*, историјски роман Григорија Данилевскога; *Нови подаци о животу Бранка Радичевића*, од Др. Ђорђа С. Ђорђевића; *Историја*; *Књижевност*; *О Николи Тесли*, од Др. В. С.; *Књижевни прикази*, *Књижевне белешке*, *Друштва*.

„Бранкову Колу“ биће суђено да не прсне, да се не разиђе, да не провлаче, да не лескне

као што су морали — са немара нашег — по Богу му браћа: Јавор и Стражилово.

Одзив претплатника је до сада — а за наше прилике — повољан. Нови претплатници стижу сваким даном све више и више. Та воли Србин братско коло, а не би волио у Бранкову колу бити! А види се то већ и сад, да ће „Бранково Коло“ бити Србину и српској лепој књижи од користи и поноса, — да се с њиме ни Бранко постидити не ће.

На сваки то, ко је Србин и српски осећа; ко осећа да је *Бранку* по реду и крви брат или сеја рођена; ко српској неми и приповеци, поуди и књижевности добра и живота жели; ко осећа и осетити може, е ваља да је и он у Бранкову колу, да га зачини, — та већ оним што је коме дано, — сваки се то надмеће, ко ће пре стићи са својом претплатом администрацији „Бранкова Кола“ у Карловце.

„Бранково Коло“ тек је отпочело, тек је заиграло. Све извији, биће му и све боли, све ленија, Србину и Српкињи све милији бројеви. Ми га препоручујемо. Та време је већ да се покаже, и шта Србин може! А моћи ће доста, моћи ће много, јер је „Бранково Коло“ у добрим рукама, а јер га заволеше и прихватиле све по избор момци наши на перу и књижи.

„Бранково Коло“ изалази сваког четвртка. Цена је листу за Австро-Угарску на годину 5 ф., на по године 2 фор. 50 н., на четврт 1 ф. 25 н., (за ђаке 3 фор. 50 нов. годишње, 1 ф. 75 н. на по године); за иностранство годишње 6 фор., на по године 3 фор., на четврт године 1 ф. 50 н. (за ђаке 4 фор. годишње, 2 фор. на по године).

Ишле су нам из штампе ове књиге:

ГРАМАТИКА

ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОГА ЈЕЗИКА

својим учесницима саставио

Јован Живановић.

Књига је намењена као уџбеник богословијама и препаријацијама.

Цена је 85 новч. а износи 8½ табака.

Добити се може само у потписаној штампарији. **Упозоримо на ову граматику све славне управе српских православних богословских училишта и учитељских школа**

МАЛА КАТАВАСИЈА

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ.

Катавасија је уређена боље него пједна досадања и удешена је према потреби основне школе. Цена јој је 20 новч. а има 8 табака са лепим и јаким корицама.

Упозоримо сл. школске одборе и г. г. учитеље на решење всл. Школског Савета у погледу наше Мале Катавасије. Наручбине ће се извршити најтачније.

Српека манастирска штампарија.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ. 148 1-3

Овим се расписује стечај на упражњено *учитељско место* на овоместној српској прав. народној основној школи.

Плата је у готовом новцу 340 фор., за перовођство 10 фор., 6 хвати тврдих дрва за своју и школеку потребу, од великога укона 50 нов., а од малог 25 нов., 1½ ланац ораће земље на коју учитељ порез плаћа, и слободан стан са 2 собе, кујном, подрумом и баштом.

Учитељу у дужност спада све школеком уредбом прописане предмете предавати, у цркви појати, децу у цјенију обучавати и пофторну школу обдржавати.

Рок је до 3. септембра, кад ће се избор обавити.

У *Шумберку*, (Вагана-Сомберек) 31. јула 1895. год.

Стеван Андрејевић
цркв. - школски председник.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 1-1 153

У суботу 19. (31.) августа о. г. држаће се: *пријемни, поновни и накнадни испити* са ученицама, које долазе и које су биле овде.

1. 2. и 3. септембра о. г. по нов. кал. траје уписивање. 4. и 5. септембра држаће се *приватни испит*, а 6. септембра о. г. почеће редовна предавања.

У I. разред примају се ученице, које су навршиле 10. годину живота и које су с добрим успехом свршиле IV. разред осн. нар. школе. —

Ученице из V. и VI. разреда осн. нар. школе могу бити примљене у II. и III. разред ове школе, ако предходно на пријемном испиту покажу добар успех из предмета, што нису училе у осн. нар. школи а овде су прописани у прва два разреда.

При уписивању ученица тражи се, да донесу крштено писмо, школску сведоцбу из последње године и сведоцбу, да су каламљене крвијим богињама.

Приватне ученице имају се у почетку школ. године, а најдаље за прва два месеца писменом молбом пријавити учитељском збору за то и приложити ту крштено писмо и последњу школ. сведоцбу.

Родитељи редовних ученица умољавају се, да претходно пријаве школској управи, где намеравају дати у стан своје жен. дете; а породице, које мисле држати овакову децу, умољавају се такође, да се пре примања пријаве за то потписанј управи.

У Нов. Саду. 1. (13.) августа 1892.

А. Варађанин.
управитељ.

СТЕЧАЈ. 151 1-3

Овим се отвара стечај на упражњено *учитељско место* на овдашњој срп. прав. школи.

Са овим местом скопчана је плата следећа: 200 фор. у готовом новцу, 31 хектл. и 31 литара жита, а за огрев 40 фор. у новцу; стан са две собе, кујном, шталом, баштом код стана од пола ланца, а још и изван села пола ланца баште, 4 ланца земље на које сам учитељ порез плаћа.

Учитељу ће спадати у дужност све прописане предмете предавати и у цркви редовно са десне стране појати и децу у црквеном појању обучавати.

Од учитеља се иште, да је само испитани учитељ и да је испит из мађарског језика положио. —

Неиспитани учитељи неће се никако у обзир узимати. —

Молбенице снабдевене сведоцбом оспособљења а који до сад већ служи сведоцбом о свом учитељствовању па и моралноме понашању, ваља послати на потписаног школ. председника до 29. августа т. г., када ће се и избор одржати.

Иште се и лична пријава; уједно ће бити изабрани учитељ обвезан и перовођство у свакој седници водити а и црквене рачуне водити и склапати, те се жели да је добар перовођа и рачуновођа.

Изабрани учитељ има заузети ово место 1. септембра (по ст. кал.) о. г.

У Нађвали, 20. јуна 1895. год.

Георгије Вујић, Мита Аничкић,
свештеник као пр. перовођа. школски председник.

СТЕЧАЈ. 152 1-2

На упражњено место *учитеља и појца* на срп. народ. четвороразредној обосполној вероисповедној школи у *Винковцима*, овим се стечај расписује.

Плата учитељска износи годишње 500 фор. а. вр., слободан стан у нарави и огрев. Од погребца где позван буде 1 фор., а од нарастоса 50 нов. У име перовођства уживаће 30 фор. годишње награде.

У дужност учитељу спадају све школеским уредбама прописане дужности у школи вршити а у св. цркви дужности појца обављати и школску децу црквеном појању учити.

Рок стечаја траје до 20. августа (1. септембра) о. г. ког ће се дана и избор учитеља обавити.

Молитељи имају своје добро инструкуване молбенице са нужним прилозима до означеног рока управити: Председништву срп. црквеношколске општине у Винковцима (Славонија).

Ако изабрани учитељ буде вешт у обуци потног певања имаће посебну награду.

Изабрани учитељ имао би са 1. септембром по ст. кал. своје звање настушити и школу одпочети.

У *Винковцима*, дне 31. јула (11. авг.) 1895.

Др. Ђ. Милашиновић
председник.

СТЕЧАЈ. 147 1—3

Услед в. решења сл. ЕШО. бр. 163/895. за стално попуњење *учитељског места* на срп. осн. школи у *Кнезу*. Плата је: 120 ф., 20 киб. жита, 20 к. кукуруза у зрну, 2 хвата дрва, 2 хвата сламе за огрев, 2 фор. паушала, $1\frac{1}{3}$ данца шк. ораће земље на коју учитељ порезу плаћа, 2 данца п. п. ораће земље на коју учитељ порезу не плаћа, слободан стан с унутр. и спољном бантом. Дужности су учитеља прописане у постојећој школ. уредби и наставном плану. Конкурисати могу само оспособљени за учитеља са положеним испитом из мађарског језика. Рок пријаве 25. август о. г.

Месни срп. школ. одбор.

СТЈЕЧАЈ. 119 1—1

На овдашњој српско-православној вјероисповиједној основној школи има се попунити мјесто учитеља. Плата је годишња 400 фор., станарине 100 фор. и други приходи од водица, спровода и т. д.

Дужност је учитеља осим школеке службе, појања у цркви — подучавање ученика „више народне школе“ и српске школе у цркв. појању, вођење тајништва и рачуновођства општинског.

Служба почиња 1. септембра т. г. по новом календару.

Најтежачтељи имају своје ваљано инструпсане молбе на потписато предсејдништво ове општине што скорије подијети.

Костајница, 30. јула (11. авг.) 1895.

Предсејдник срп. прав. цркв. школ. општине:
Перо Трифић.

СТЕЧАЈ. 128 3—3

На уражњено учитељско место на сва IV. разреда срп. православне вероисповедне школе у Бојани.

Плата је учитељу 50 фор. у готовом новцу даље, 20 јутара ораће земље по 1600 □, 4 јутра ливаде у рити (сенокоса) на коју учитељ сам порез плаћа, даље сободан стан од 2 собе кухиње и врта уз школску зграду и 3 хвата дрва за огрев.

На ово место могу конкурисати како учитељи тако и учитељице, који су учитељску школу у Сомбору свршили и испит из мађарског језика положили.

Изабрани учитељ или учитељица биће дужни све школском уредбом прописане дужности вршити и децу црквеном појању учити. Рок стечају траје до 15. августа када ће се и избор обавити.

Ваљано инструпсане молбенице ваља упутиати школском одбору. Изабрани учитељ или учитељица наступа своје звање 1-ог септембра о. г. по ет календару.

Из седнице школског одбора држане у Бојани 12/VII. 1895. Месни Школски Одбор.
р. Vajsza B. B. megye.

СТЕЧАЈ. 142 2—3

Овим се отвара стечај, на упражњено место учитељице, на српској вероисповедној женској школи у Срп. Ченеју. (Horvat Csene) Редовна је плата 300 фор. сламе за огрев, слободан стан од 1. собе, кухиње и јестичаре.

Изабраној учитељици снада у дужност, све законом прописане предмете предавати, и да је вична ручном раду децу обучавати. Рок пријаве је до Усекованија 29. августа 1895. ког ће се дана и избор обавити.

У Срп. Ченеју, 25. јула 1895.

Филип Милутиновић Влада Попов
перовођа. председник.

Бр. 584.

138 2—3

СТЕЧАЈ.

Исписује се стечај на звање пароха протопрезвитера накрачкога до 19. септембра (1. октобра) ове године.

Са звањем пароха скончана је плата II. класе, а протопрезвитерат опсиже садашњи протопрезвитерат накрачко-дароварски.

Молитељи имају инструпсане молбенице своје подиети овамо до горе назначенога рока преко претпостављене власти своје.

Из сједнице епархијске конзисторије.

У Пакрацу, 18. (30.) јулија 1895.

Епар. конзисторија накрачка.

Бр. 42. През. М. III. О. ех 1895

137 2—2

СТЕЧАЈ.

Ради сталног попуњења учитељског места на саланима *Обзир—Милчић* овим се расписује стечај са годишњом платом од 400 фор. а. вр. и слободним станом.

Школа је ова *амбулаторна* те је изабрани учитељ дужан држати по дана наставу у селишту Обзиру а по дана у селишту Милчићу, због чега ће имати 50 фор. за понутницу.

На ово место могу се само мушки молитељи са потпуном квалификацијом пријавити до 15. августа о. г.

У Сомбору, 18. јулија 1895. године.

Стефан С. Илић, Никола Ђ. Вукићевић,
перовођа. председ. м. школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 123 3—3

На овдашњој срп. прав. вероисповед. женској школи отвара се стечај на учитељско звање. Плата учитељице је год. 300 фор. (600 круна), 50. фор. (100 круна) у име огрева, слободан стан с бантом. — Дужности учитељичине означене су школ. уредбом. —

Молбенице ваља упутиати на потписаног председника до 12/24. августа т. г. —

У Тарашу 9-ог јула 1895 г.

Д. Петровић, Рада Остојић,
перовођа. школ. председник.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију VI класе у Медини — Рацкозару. Ваљано инструиране молбенице имају се до 15. (27.) августа 1895. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске држане у Сентандрији дне 19. јуна (1. јула) 1895

Епарх. конзисторија будимска.

129 ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 3-3

За градњу крста на чесми у Сремским Карловцима одређује се дражба на мањак 13. (25.) августа 1895. у 11. сати пре подне у дворани ери. прав. школе.

За градњу је одређена свота од 6000 фор. Писмене понуде имају се поднети председништву ери. прав. цркв. општине до 13. (25.) августа 1895. у 10 сати пре подне у запечаћеном коверту а са натписом: „Понуда за градњу крста на чесми у Ср. Карловцима“. У име нишманлука има се положити 10% од одређене своте за градњу, било у готовом, било у вредносним државним или другим јавним папирима.

Планови, предрачуи и услови за градњу могу се увидети, почевши од 29. јула (10. августа) т. г. до дана дражбе код потписаног

Председништва.

СТЕЧАЈ. 150. 1-3

Ради сталног попуњавања упражњеног учитељског места у варошници Печки, расписује се стечај.

Годишња плата је: 300 фор. (600 крунаша) које ће се квартално у напред издати, 10 фор. за чистиње и грејање школе, 16 метара дрва, и то: 8 за школу и 8 за учитеља, на погреб где позван буде 50 п. и слободан стан са баштом.

Или у природи у место горње плате:

$\frac{2}{4}$ сесије 1-ве класе ораће земље, односно 13 kath. јутара и 896 \square хвати земље, једна башта у пољу названа „Járandó“ са 1488 \square хвати, друга башта названа „porond“ са 325 \square хвати (за коју земљу до сад 500 фор. годишње аренде може се добити) на коју земљу учитељ порез плаћа, 16 метара дрва, и то: 8 за учитеља и 8 за школу, на погреб где позван буде 50 пов. и слободан стан са баштом.

Дужности су учитеља шк. уредбом од год. 1871. одређене, у цркви појати и децу у црквеном појању обучавати.

Компетененти могу бити само они, који су учитељску школу у Сомбору свршили, и имају молбенице своје са нужним сведоцима овом шк. одбору најдаље до 30. авг. о. г. поднети.

Из седнице шк. одбора држане у Печки, 30. јула 1895.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ.

146 1-2

Услед донешеног одборског закључка еуботичке српске православне црквене општине, из седнице од 20. јула (1. авг.) 1895. бр. 71./895. овим се расписује стечај на једно стипендијско место из добр. грађанске закладе блажи. Јована и Терезије Остоић.

У смислу 9. тачке III. одсека основног писма, стипендија ова за ученика средњих школа док је у месту својих родитеља или старатеља износи годишње 100 фор., ван места својих родитеља на страни 250 фор., а слушаоц свеучилишта или академије добија годишње 400 фор. Издавање стипендије по свршеним наукама на свеучилишту или академији продужиће се на годину дана, у тој цели да за то време питомац дужан буде докторски степен положити.

Првенство имају на ову стипендију у првом реду еуботички сродници завештатеља Јована и Терезије Остоић, у другом реду сродници ван Суботице, у трећем реду еуботички синови који са фундаторима пису у сродству, а напослетку ученици, Срби православне вероисповести ма из ког краја Аустро-Угарске монархије.

Проситељи своје молбенице снабдевене са крштеним писмом, сведоцима о свршеним школским наукама, лечничким исказом о стању здравља и развитку тела, а сродници и са сведоцима сродства, најдуже до 27. августа (8. септембра) текуће године потписаноме нек поднесу.

У Суботици, 26. јула (7. августа) 1895.

Стеван Манојловић

управитељ Остоићеве закладе.

СТЕЧАЈ.

140 2-3

Расписује се стечај на упражњено учитељско место у Денти.

Учитељска плата годишња састоји се у готовом новцу 300 фор. (или 600 круна,) $4\frac{1}{2}$ ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа, 12 метара дрва, 20 фор. са перовојство, слободан стан са школском баштом. Од погребца, где позван буде, 50 новч., од парастоса такође 50 новч.

Изабраном учитељу спада у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати, у светој цркви за певницима појати, школску децу у цркви појању обучавати.

Компетененти имају доказати да су прави Срби, оспособљени учитељи, и да су испит из мађарског језика положили. Новоизабрани учитељ напустиће своје звање 1. септембра о. г. Учитељ ће плату квартално примати.

Рок стечаја је 6. августа (на Преображење) кад ће се и избор обавити. Који се лично представи првенство има.

Из седнице цркв. школског одбора држане у Денти, 20. јула 1895. год.

Јоан Станковић,
председник

С Т Е Ч А Ј.

131 3—3

Расписује се на упражњено учитељско место у срп. Снт. Маргону; плата је годишња 400 фор. месечно у напред, 5 фор. у име паушала, 10 фор. као перовођа, 4 хвата дрва, 3½ ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа. Од погребана где позват буде 50 н., 6 великих подвоза преко године; слободан стан који се састоји из две собе, кујне, комора и полак банте.

Дужности су учитеља школ. уредбом од год. 1871. одређене, а доказати има да је исти испит из мађарског језика положио; у цркви појати и децу у црквеном појању обучавати и пофторну школу држати. Рок пријаве до 15. августа о. г. када ће се и избор обавити.

Из седнице школ. одбора држане 17. јула 1895. у *Сент-Маргону*.

Василије Петровић
парох и председник.

Бр. 28/1895.

С Т Е Ч А Ј.

139 2—3

На упражњено учитељско место у Кишфалуби на српско-народној школи — стечај се расписује.

Берива су следећа: учитељска плата — 304 ф. а. вр. коју своту добија из месне цркв. богајне у месечним оброцима напред; у име пофторне школе 36 фор. из м. обл. богајне у напред, за перовођство и рачуновођство — ако га води — 20 форината. Изабрани учитељ уживаће 3 ланца добре ораће земље, удобан стан, са две собе, кујном, комором, шупом, шталом, и поред стана, банту од 1. ланца, и најпосле 4 хвата тврдих дрва.

Од венчанице 40 новч. од укупа вел. 40 новч., а малог 20 повчића, од парастоса 4) новч.

Изабраном учитељу спадаће у дужност све дужности црквеног певца тачно обављати.

Молитељи нека се обрате са добро инстурисаном молбом на доле потписаног председника, прикључивши докуменат, којим ће доказати, да су вични и државном језику.

Рок стечаја 20. августа о. г. по ст. кал.

У Кишфалуби (Baranya m. Kiszalud.) 20-ог јула 1895.

Роман Косић,
предс. школског одбора.

С Т Е Ч А Ј.

143 2 3

На упражњено место учитељско овим се расписује стечај. Избор ће се одржати 20. августа по нашем календару. Плата је 300 фор. у готовом новцу, слободан стан, који се састоји из једне собе, једне кухиње и једног шпајза.

Захтева се да дотични по смислу закона буде оспособљен. У дужност му спада у цркви појати. Првенство имају они који се пре избора прикажу лично.

У Шурјани, 20. јулија 1895. год.

Православни школски одбор.

К. 633/256 ex 1895.

145 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на упражњену парохiju у *Срт. Падеју*. Молитељи умају своје ваљано инстурисане и довољно биљеговане молбенице потписаној конзисторији до 18/30 августа 1895. поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије, држане у Темишвару 25. јула (6. авг.) 1895.

Конзисторија Темишварска.

С Т Е Ч А Ј.

130 3—3

Услед налога Сл. епарх. Одбора Вршачког од dtto 14/26. јула 1895. Е. 446. Ш. 27. и бр. 392., по ново се расписује стечај на учитељско место на вероисповедној српској школи у Вел. Маргити. Торонталској жупанији; са којим је склопана плата од 300 фор. а. вр., два хвата тврдих дрва за огрев, два хвата сламе, и од погребана где позват буде да прати добива 1 круну; слободан стан с бантом ван школе.

Учитељу спада у дужност, све предмете школском уредбом прописане предавати, у цркви појати, и школску децу црквеном појању обучавати.

Компетовати могу само они који су евршили сомборску иренарандију и владају потпуно мађарским језиком.

Првенство имају пак они који се лично пријавили буду.

Рок стечаја траје до 15/27. августа о. г.

У Великој Маргити 16. јула 1895. год

Председник:

Мита Николин, Јосиф Поповић,
перовођа. парох адм.

С Т Е Ч А Ј.

141 2—3

На упражњено место срп. вер. забавиље у Кумани озим се стечај расписује. Плата је забавиље: 360 фор. са петогодишњим доплатама, у име стана и огрева 99 фор. све донде док општина не буде у стању стап у нарави дати. Рок стечаја траје до 16. (28.) августа 1895. г.

У Кумани, (Банат) 16. (28.) јула 1895.

Школски Одбор.

Бр. 188—1895.

С Т Е Ч А Ј.

133 3—3

У смислу правила задужбине Атанасија П. Гереског расписује се овим стечај на два штипендијска места по 150 фор. на годину.

Ову штипендију уживају само ученици ове гимназије. Срби православне вере из земаља угарске круне, но нису искључени ни Срби правосл. вере из Беча, Трста и краљевине Далмације.

Молитељи имају поднети молбенице своје потписаној управи гимназијској најдале до 8. (20.) септембра о. г. и прикључити им сведошце од последње две године, сведошцу сиромаштва, сведошцу лекарску и крштено писмо.

У Новоме Саду, 20. јулија (1. августа) 1895.

Управа срп. вел. гимназије.

СТЕЧАЈ.

136 3—3

Услед оставке г. Светозара С Ајваза, остало је упражњено место учитеља, на овдашњој срп. нар. вероисповедној школи, на које се овим стечај отвара.

Са истим местом скончана је плата од 400 ф. у готовом новцу, 15 фор. за огрев, 5 фор. за писаћи прибор, 20 фор. за перовођство, — а осим тога 4 ланца ораће земље, на коју порез и еквивалент учитељ плаћа, $\frac{1}{2}$ ланца баните ван села и у школској згради слободан стан с бантом.

Учитељу у дужност спада све школском уредбом прописане предмете предавати, пошторну школу држати, у цркви за десном певницом појати и децу појању обучавати.

На ово место могу компетовати само основљени учитељи, који су испит из мађарског језика положили.

Рок стечају истеће 15. (27.) августа, кога ће се дана и избор обавити. Изабрани учитељ наступиће своје звање 1-ог септембра, од кога дана ће и плату примати.

Они компетенти, који се лично пријаве те у цркви поје, имаће првенство. Из ванредне седнице срп. прав. школ. Одбора, држане у Рудни 16. (28.) јула 1865.

Школски Одбор.

Бр. 187—1895. ОГЛАС.

134 2—3

Уписивање ученика за школску годину 1895/6. на овдашњој срп. вел. гимназији почиње 1. септембра по рим кал.

У I. разред примају се ученици на основу сведошбе од IV. разреда основне школе, или на основу пријамног испита; у остале разреде на основу сведошбе од нижег разреда.

Сви ученици без разлике плаћају по 2 фор. уписне таксе, по 1 фор. на библијотеку, по 3 ф. за „Sanitas“ и по 70 новч. на друге потребе. То се плаћа при уписивању и од тог се нико не опрашта. Школарине плаћа сваки ученик по 15 фор. на годину. Од плаћања школарине могу бити опростени они ученици, који докажу све дошбом школском, да се *добро* владају и да у наукама *добро* успевају.

31. августа држаће се поновни испити. По закључку професорске конференције од 18. новембра 1884 бр. 46. и одобрењу тога закључка од стране вел. Патроната ове гимназије од 10. (22.) децембра 1884. бр. 139/140. губе право на понављање испита они ученици, који на горе означени термин не дођу, да понове испит.

Из прихода од светосавских беседа уживаће и идуће школске године њих 14 ученика ове гимназије по 10 фор. месечно припомоћи.

У Новом Саду, 20. јулија (1. августа) 1895.

Управа срп. вел. гимназије.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБ ИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоварништу.

28 10 - 26

Илустровани ценовници и прорачуни трошак бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима.